



François Laruelle

ON THE BLACK UNIVERSE  
In the Human  
Foundations of Color

Z původní francouzské verze přeložil Jan Motal  
Do angličtiny přeložil Miguel Abreu  
Grafický design Jakub Kovařík  
V roce 2018 vydalo nakladatelství Ausdruck Books  
Obálka Joseph Wright, Cavern Near Naples

Publikace vznikla za finanční podpory  
festivalu ...příští vlna/next wave... jako součást  
projektu ON THE BLACK UNIVERSE



ISBN 978-80-270-4633-1

A-B 26



*O černém vesmíru. Lidské základy barvy. Černá barva, černava nekonečného vesmíru – to je temnota. „Naši filozofové jsou děti, které se bojí Tmy, bojí se Černé.“ Člověk oddaný jasným argumentům prosvětluje svým myšlením univerzum a dobývá Svět. Avšak Vesmír zůstává pohroužen ve tmě, v noci. Jako tajemství a nevypočitatelnost může být jen vášní. Po Vesmíru lze toužit, ale nemožno jej ovládnout.*

Kosmologové dnes říkají, že rozumí pouhým čtyřem procentům hmoty a energie vesmíru. Zbytek tvoří temná látka a temná energie, záhadný prostor. Lze pozorovat pouze jeho účinky. Avšak bez této skryté látky by se celý náš Svět rozletěl na kousky, nedržel by pohromadě. Temnota je základem Vesmíru.

François Laruelle tuto metaforu používá, aby opustil úzký koridor, jímž přistupujeme ke Světu jako filozofové a technologové. Lidé jsou dnes konstruktéři limitující skutečnost svými *a priori* – jednou je to „bytí“ jindy „příroda“, „fysis“, „podstata“ nebo „existence“ Laruelle znovu objevuje tajemství neohraničitelného člověka.

„Kolem filozofa se vše stává Světem a světlem. Kolem člověka se vše stává Vesmírem a neprůhledností.“ Svět je příliš úzký na to, aby obsáhl univerzum. Úkolem umělců, vědců a intelektuálů je vrátit do Světa *vzrušení Vesmíru*, vášně, která dlí v temnotách Vzdáleného. Nesmí dopustit, aby temnotu ovládlo světlo a zúžilo náš pohled.

Laruellův projekt *ne-filozofie* (a toho, co zve vědou) má zbavit lidské myšlení panství těchto úzkých *representací* a vrátit mu nesmírnost bezpředmětnosti. Je výzvou k radikálnímu obnovení lidského jako toho, jehož počátkem je Černá, Tma. Člověka, který není pánem, nýbrž uznává, že může být obětí. Je třeba „přejít z kosmické barvy do subjektivní, poziční černé.“ Ze světla do skrytosti. *Vidět černou, hledět do tmy.* Zahlédnout člověka. Alespoň na okamžik. *Jan Motal*



V základech barvy zří vidění Vesmír,  
v základech Vesmíru zří člověka, v zákla-  
dech člověka zří vidění.

Země, Svět, Vesmír mají co činit s člo-  
věkem: Země trochu, Svět velmi, Vesmír  
vášnivě. Vesmír je vnitřní vášeň pro  
Vzdálené.

Člověk pracuje na Zemi, žije ve Světě,  
myslí podle Vesmíru.

Země je půdou člověka, Svět je mu sou-  
sedem, Vesmír jeho tajemstvím.

Země je úžina, skrze níž prochází světlo  
Světa, výspa z písku a vody, po níž vzpří-  
mený člověk kráčí proti Světu.

Svět je všechno, co je příliš rozlehlé  
a úzké pro Zemi a podruhé příliš úzké  
pro Vesmír.

Člověk Světem prokluzuje po hmatu  
a Svět pluje Vesmírem, aniž by se mohl  
dotknout jeho okrajů.

Do Světa omezených myšlenek vnáší  
Člověk vzrušení Vesmíru.

Vesmír není předmětem myšlení, před-  
mětem větším než Svět, je spíše jeho  
*jako* nebo *podle*.

Vesmír je neprůhledná a osamělá my-  
šlenka, která již vyskočila v zavřených  
očích člověka jako prostor snu bez snu.

Vesmír se neodráží v jiném vesmíru,  
a přitom je nám Vzdálené přístupné  
v každém z jeho bodů.

Svět je nekonečná záměna člověka  
a Vesmíru. Vesmír považovaný za před-  
mět člověka.

Zapomnění podstaty Vesmíru je méně  
zjevné, než zapomnění Světa.

Zapomnění člověka jako Jednoho(-z-)  
Vesmíru a Vesmíru jako Jednoho-skrze-  
-člověka je méně zjevné, než zapomnění  
bytí-ve-Světě.

## II

Na počátku je spíše Černá-člověk a Ves-  
mír, než filozof a svět.

Kolem filozofa se vše stává Světem  
a světlem. Kolem člověka se vše stává  
Vesmírem a neprůhledností.

Aniž by věděl proč, je člověk, jenž si  
s sebou nese Vesmír, odsouzen ke Světu  
a k Zemi. A ani Svět či Země mu nemo-  
hou sdělit důvod: jen Vesmír mu odpoví-  
dá svou černí a mlčením.

Černá není v předmětu nebo ve Světě.  
Je tím, co vidí člověk v člověku a v čem  
člověk vidí člověka.

Černá není jen tím, co vidí člověk v člo-

věku. Je jedinou „barvou“ neoddělitel-  
nou od neuchopitelné šíře Vesmíru.

Osamělostí člověka-bez-horizontu, jenž  
vidí černou v černé.

Vesmír je hluchý a slepý, můžeme jej  
pouze milovat a svědčit mu. Člověk je  
bytost, která svědčí Vesmíru.

Budoucnost můžeme rozevřít jen se za-  
vřenými očima a věřit, že jediné s ote-  
vřenými do ní vstoupíme.

Světlo zasahuje Zemi opakovanými úde-  
ry, donekonečna dělí Svět a marně se  
dožaduje neviditelného Vesmíru.

Vesmír byl „ve“ Světě a Svět jej neviděl.

Černá před světlem je substancí Vesmí-  
ru, jež unikla ze Světa před tím, než Svět  
přišel na Svět.

Černá je Bezedností, jež fixuje světlo

v dálce, kde jej člověk pozoruje. Zde leží  
bláznivé a katatonické světlo Světa.

Člověk přistupuje ke světu pouze trans-  
cendentální temnotou, do níž nikdy  
nevkročil a již nikdy neopustí.

Fenomenální černá zcela naplňuje pod-  
statu člověka. Skrze ni se nejstarší hvěz-  
dy paleo-kosmu spolu s nejúctyhodněj-  
šími kameny archeo-země člověku jeví,  
jako by byly mimo Svět, a Svět sám se  
jeví, jako by byl mimo Svět.

### III

*Černý vesmír* je neprůhledností skuteč-  
nosti nebo „barvou“, jež ji činí neviditel-  
nou.

Žádné světlo nikdy nevidělo černý ves-  
mír.

Černá předchází absenci světla, ať je  
touto absencí stín, v němž vyhasne, ať

je jí jeho nebytí či pozitivní protiklad.  
Černý vesmír není negativní světlo.

Černá je Kmen barvy, jenž nikdy nebyl  
barvou ani atributem barvy. Je vzruše-  
ním, jež zachvátí člověka zasaženého  
barvou.

Na rozdíl od černé objektivizované v ba-  
revném spektru se Černá projevila před  
jakýmkoliv jevením se. To je vidění-v-  
Černé.

Černá je zcela uvnitř sama sebe a člově-  
ka.

Černá je bez protikladu. Dokonce  
i světlo, jež se jí snaží transformovat  
ve svůj protiklad, selhává tváří v tvář  
neoblomnosti jejího tajemství. Pouze  
tajemství vidí do tajemství, jako Černá  
do Černé.

Podstata barev není barevná: je to černý  
vesmír.

Metafyzická bílá je prosté odbarvení,  
prizmatická nebo indiferentní jednota  
barev. Fenomenální černá je indiferent-  
ní k barvám, neboť je jejich konečným  
obsahem ve skutečnosti, tím, jenž brá-  
ní jejich definitivnímu rozpuštění se  
ve směsi světla.

Filozofie, a někdy i malířství, zachází  
s černou a bílou jako s protiklady, s bar-  
vami jako s protějšky. Pod záštitou svět-  
la je míchají jako vrcholnou směs.

Lidská věda o barvách je založena  
na černé, již nazýváme „vesmír“. Myšle-  
ním věda spojuje člověka, Vesmír a te-  
orii barev – a obsah Černé, jež je jejich  
společnou skutečností, ale pouze v po-  
slední instanci.

Lidská věda o barvách činí z černého  
vesmíru reálný nebo imanentní poža-  
davek jejich vzhledu. Černá je samotné  
postavení vědy a jejího „vztahu“ k bar-  
vám.

## IV

Věda je myšlení černou a bílou, jež se zabývá světlem Kosmu a barvou Světa: černá svým postojem nebo příslušností ke skutečnosti, bílá svým způsobem její reprezentace. Jde o myšlení, v němž bílá již není protikladem černé, ale jejím pozitivně odbarveným odrazem.

Věda je způsob myšlení, v němž černá v poslední instanci určuje bílou.

Černý vesmír barvy transformuje, aniž je míchá. Zjednodušuje je, aby vytvořil bělost vědění v jeho podstatě *ne-obrazové reflexe*.

Naše uchromie: naučit se v myšlení odrazit od Černé jako od toho, co v poslední instanci barvy určuje, spíše než aby je limitovalo.

Filozofická technologie byla mime-

ticky získána ze Světa, aby ho odrážela a reprodukovala. Taková technologie je nedostačující myšlení Vesmíru.

Stále postulujeme, že je nám skutečnost dána paradigmatem Světa. Pácháme nelidskou amfibolii, jež zaměňuje Svět a Vesmír. Věříme, že skutečnost je horizont a světlo, závěrka a blesk, a ona je zatím spíše postojem neprůhledného ne-vztahu (ke) světlu. Ve chvíli zkoumání uni-verzální dimenze kosmického zůstáváme vězni kosmo-logické difference. Naši filozofové jsou děti, které se bojí Tmy, bojí se Černé.

Filozofie je myšlení prostřednictvím generalizované „černé skříňky“, úsilí zasadit černou do světla a zatlačit ji zpět na dno jeskyní, ale kosmo-logická generalizace černé ji nezachrání před jejím statusem atributu, naopak. Sama černá je subjektem a může učinit patrným filozofické zapadání konceptů do sebe.



Nemyslete nejprve na technologie: na raketu a to, jak ji vyslat. Raději se dívejte, jako v hloubi zavřeného oka, do neprůhlednosti vědění, jehož prostřednictvím, když se s ním propojila, raketa zdolává nekonečné dálky. Myslete podle vědění, jež raketu směřuje jako ve snu, těžší a průhlednější než neohraňovaná noc, kam přesto jako tichý hrom proniká. Myslete nejprve na vědu.

Přestaňte vysílat svá plavidla skrze úzký, kosmo-logický koridor. Nedávejte jim šplhat na krajní stěny Světa. *Nechte* je přeskočit kosmickou ohradu a vstoupit do hyperprostoru Vesmíru. Přestaňte je nutit soutěžit se světlem. Vždyť i vaše rakety mohou provádět více-než-psychickou, zásadní proměnu a přejít ze světlého do černého vesmíru, jenž již není barvou. Přejít z kosmické barvy do subjektivní, poziční černé. Nechejte své rakety stát se subjekty Vesmíru a být přítomny na každém bodě Vzdáleného.

Zjednodušte barvy! Vizte černou, myslíte bílou!

Vizte černou namísto víry v „nevědomí“  
A myslíte bílou namísto víry ve „vědomí“

Vizte černou! Ne že by všechna vaše slunce popadala – již se vrátila, poněkud bledší. Avšak Černá je tou „barvou“, jež věčně padá z Vesmíru na vaši Zemi.



In the foundations of color, vision sees the Universe; in the foundations of the Universe, it sees man; in the foundations of man, it sees vision.

The Earth, the World, the Universe have to do with man: the Earth a little, the World a lot, the Universe passionately. The Universe is the inner passion for the Remote.

Man works the Earth, lives in the World, thinks according to the Universe.

The Earth is man's ground, the World his neighbor, the Universe his secret.

The Earth is the strait through which passes the light of the World; it is the tongue made of sand and water upon which, standing, man strides against the World.

The World is everything too vast and too narrow for the Earth, and again too narrow for the Universe.

Man gropes around the World and the World floats in the Universe unable to touch its borders.

Into the World of narrow-minded thoughts, man brings the emotion of the Universe.

The Universe, an object greater than the World, is not the object of thought, but rather its how or its according to.

The Universe is an opaque and solitary thought, which has already leapt through man's shut eyes as the space of a dream without dreaming.

The Universe is not reflected in another universe, and yet the Remote is accessible to us at each of its points.

The World is the endless confusion of man and Universe, the Universe treated as man's object.

The forgetting of the essence of the Universe is less noticeable than the forgetting of the World.

The forgetting of man as One(-of-) the-Universe and the Universe as One-through-man is less noticeable than the forgetting of being-in-the-World.

II

In the beginning there is Black-man and Universe, rather than philosopher and World.

Surrounding the philosopher everything becomes World and light. Surrounding man everything becomes Universe and opacity.

Man, who carries away the Univer-

se with him, is condemned, without knowing why, to the World and to the Earth, and neither the World nor the Earth can tell him why. He is answered only by the Universe, being black and mute.

Black is not in the object or the World, it is what man sees in man, and the way in which man sees man.

Black is not merely what man sees in man, it is the only "color" inseparable from the hyper-intelligible expanse of the Universe.

Solitude of the man-without-horizon who sees Black in Black.

The Universe is deaf and blind, we can only love it and assist it. Man is the being who assists the Universe.

Only with eyes closed can we unfold the future, and with eyes opened can we conceive to enter it.

Light strikes the Earth with repeated blows, divides the World infinitely, solicits in vain the invisible Universe.

The Universe was "in" the World and the World did not see it.

Black prior to light is the substance of the Universe, what escaped from the World before the World was born into the World.

Black is the without-Ground which fixes light in the remote where man observes it. Here lies the crazy and catatonic light of the World.

Man approaches the World only by way of transcendental darkness, into which he never entered and from which he will never leave.

A phenomenal blackness entirely fills the essence of man. Because of it, the most ancient stars of the paleo-cosmos

together with the most venerable stones of the archeo-earth, appear to man as being outside the World, and the World itself appears as outside-World.

### III

The black universe is the opacity of the real or the "color" that renders it invisible.

No light has ever seen the black universe.

Black is anterior to the absence of light, whether this absence be the shadows that extinguish it, whether it be it nothingness or its positive opposite. The black universe is not a negative light.

Black is the Radical of color, what never was a color nor the attribute of a color, the emotion seizing man when affected by a color.

As opposed to the black objectified in the spectrum, Black is already manifested, before any process of manifestation. This is vision-in-Black.

Black is entirely interior to itself and to man.

Black is without opposite: even light, which tries to turn it into its opposite, fails in the face of the rigor of its secret. Only the secret sees into the secret, like Black in Black.

The essence of color is not colored: it's the black universe.

Metaphysical white is a simple discoloration, the prismatic or indifferent unity of colors. Phenomenal blackness is indifferent to color because it represents their ultimate degree of reality, that which prevents their final dissolution into the mixtures of light.

Philosophy and sometimes painting treat black and white as contraries, colors as opposites; they mix them, under the authority of light as the supreme mix.

The human science of color is founded on the blackness known as the "universe." They cognitively unify man, the Universe, and color theory—and their potencies in Black, which is their common reality, but in the last instance only.

A human science of color makes the black universe the requisite that is real or immanent to their physics. Black is the posture itself of science and of its "relation" to color.

#### IV

Science is a way of thinking in black and white which studies the light of the Cosmos and the color of the World: black, by way of its posture or its inherence to the real; white, by way of its repre-

sentation of the real. A way of thinking where white is no longer the opposite of black, but rather its positively discolored reflection.

Science is the mode of thought in which black determines in the last instance white.

The black universe transforms colors without mixing them. It simplifies color in order to bring out the whiteness of understanding in its essence of non-pictorial reflection.

Our uchromia: to learn to think from the point of view of Black as what determines color in the last instance rather than what limits it.

Philosophical technology has been withdrawn mimetically from the World, in order to reflect and reproduce it. Such technology is inadequate for thinking the Universe.

We are still postulating that reality is given to us through the paradigm of the World. We perpetuate the inhuman amphibology that confuses the World and the Universe. We believe that reality is horizon and light, aperture and flash, whereas it resembles more the posture of an opaque non-relation (to) light. When exploring the uni-versal dimension of the cosmic, we remain prisoners of cosmo-logical difference. Our philosophers are children who are afraid of the Dark.

Philosophy is thinking by way of a generalized "black box"; it is the effort to fit black into light and to push it back to the rear of the caverns. Yet, the cosmo-logical generalization of black does not save it from its status as attribute, quite the contrary. Black alone is subject and may render manifest the philosophical interlocking of concepts.

Do not think technology first: rocket

and the lift off of the rocket. Look instead, like in the depths of a closed eye, into the opacity of knowledge where, forming one with it, the rocket passes through infinite distances. Think according to the knowledge that steers the rocket as if in a dream, heavier and more transparent than the boundless night it penetrates with a silent thunderclap. Think science first.

Stop sending your ships through the narrow cosmo-logical corridor. Stop making them climb the extreme walls of the world. Let them jump over the cosmic barrier and enter into the hyperspace of the Universe. Cease having them compete with light, for your rockets too can realize the more-than-psychic, postural mutation, and shift from light to black universe which is no longer a color; from cosmic color to postural and subjective black. Let your rockets become subject of the Universe and be present at every point of the Remote.

Simplify color! See black, think white!

See black rather than believe “unconscious.” And think white rather than believe “conscious.”

See black! Not that all your suns have fallen—they have since reappeared, only slightly dimmer—but Black is the “color” that falls eternally from the Universe onto your Earth.

I

Dans les fondations de la couleur, la vision voit l’Univers; dans les fondations de l’Univers, elle voit l’homme; dans les fondations de l’homme, elle voit la vision.

La Terre, le Monde, l’Univers ont à faire à l’homme, la Terre un peu, le Monde beaucoup, l’Univers passionnément. L’Univers est la passion intérieure du Lointain.

L’homme travaille à la Terre, habite dans le Monde, pense selon l’Univers.

La Terre est le sol de l’homme, le Monde est son voisin, l’Univers est son secret.

La Terre est le détroit par où passe la lumière du Monde, la langue de sable et d’eau sur laquelle, debout, l’homme marche contre le Monde.



Le Monde est tout ce qui est trop vaste et trop étroit pour la Terre, et une seconde fois trop étroit pour l'Univers.

L'homme glisse à tâtons dans le Monde et le Monde flotte dans l'Univers sans pouvoir le toucher à ses bords.

L'homme introduit dans le Monde aux pensées étroites l'émotion de l'Univers.

L'Univers n'est pas l'objet de la pensée, un plus grand objet que le Monde, c'est son comment ou son selon.

L'Univers est une pensée opaque et solitaire qui a déjà bondi dans les yeux clos de l'homme comme l'espace d'un rêve sans rêve.

L'Univers ne se réfléchit pas dans un autre univers, et pourtant le Lointain nous est accessible en chacun de ses points.

Le Monde est la confusion infinie de

l'homme et de l'Univers; l'Univers traité comme un objet de l'homme.

L'oubli de l'essence de l'Univers est plus inapparent que l'oubli du Monde.

L'oubli de l'homme comme Un(-de-) l'Univers et de l'Univers comme Un-par-l'homme, est plus inapparent que l'oubli de l'être-au-Monde.

## II

Au commencement il y a Noir-l'homme et l'Univers plutôt que le philosophe et le Monde.

Autour du philosophe tout devient Monde et lumière; autour de l'homme tout devient Univers et opacité.

L'homme, qui emporte l'Univers avec lui, est condamné, sans qu'il en connaisse la raison, au Monde et à la Terre, et ni le Monde ni la Terre ne peuvent lui

dire pourquoi: seul l'Univers lui répond en étant noir et muet.

Noir n'est pas dans l'objet ou dans le Monde, il est ce que l'homme voit dans l'homme, et ce dans quoi l'homme voit l'homme.

Noir n'est pas seulement ce que l'homme voit dans l'homme, il est la seule « couleur » inséparable de l'étendue hyperintelligible de l'Univers.

Solitude de l'homme-sans-horizon qui voit le Noir dans le Noir.

L'Univers est sourd et aveugle, nous ne pouvons que l'aimer et l'assister. L'homme est l'être qui assiste l'Univers.

Nous ne pouvons déployer le futur que les yeux fermés et croire y entrer que les yeux ouverts.

La lumière frappe à coups redoublés la

Terre, divise infiniment le Monde; sollicite en vain l'invisible Univers.

L'Univers était «dans» le Monde et le Monde ne le voyait pas.

Noir d'avant la lumière est la substance de l'Univers, ce qui s'est échappé du Monde avant que le Monde ne vienne au Monde.

Noir est le sans-Fond qui fixe la lumière dans le lointain où l'homme l'observe. Ci-gît la lumière folle et catatonique du Monde.

L'homme n'aborde au Monde qu'à travers de transcendantales ténèbres où il n'est jamais entré et qu'il ne quittera jamais.

Un noir phénoménal remplit entièrement l'essence de l'homme. Par lui les étoiles les plus anciennes du paléo-cosmos, comme les pierres les plus véné-

rables de l'arché-terre se montrent à l'homme comme si elles étaient hors du Monde, et le Monde lui-même se montre comme hors-Monde.

### III

Le noir univers est l'opacité du réel ou la «couleur» qui le rend invisible.

Aucune lumière n'a jamais vu le noir univers.

Noir est antérieur à l'absence de lumière, que cette absence soit l'ombre où elle s'éteint, qu'elle soit son néant ou son positif contraire. Le noir univers n'est pas une lumière négative.

Noir est le Radical des couleurs, ce qui n'a jamais été couleur ou attribut d'une couleur, l'émotion qui saisit l'homme affecté par une couleur.

À la différence du noir objectivé dans le

spectre, Noir s'est déjà manifesté avant toute opération de manifestation. C'est la vision-en-Noir.

Noir est définitivement intérieur à lui-même et à l'homme.

Noir est sans contraire: même la lumière qui tente de le transformer en son contraire échoue devant la rigueur de son secret. Seul le secret voit dans le secret, comme Noir en Noir.

L'essence des couleurs n'est pas colorée: c'est le noir univers.

Le blanc métaphysique est une simple décoloration, l'unité prismatique ou indifférente des couleurs. Le noir phénoménal est indifférent aux couleurs parce qu'il est leur ultime teneur en réalité, celle qui prévient leur dissolution définitive dans les mélanges de la lumière.

Philosophie, et peinture parfois, traitent

le noir et le blanc comme des contraires, les couleurs comme des opposés; elles les mélangent sous l'autorité de la lumière comme suprême mélange.

La science humaine des couleurs est fondée sur le noir dit « univers ». Elle pense ensemble l'homme, l'Univers et la théories des couleurs—et leur teneur en Noir qui est leur réalité commune, mais de dernière instance seulement.

Une science humaine des couleurs fait du noir univers le requisit réel ou immanent de leur physique. Noir est la posture même de la science et de son «rapport» aux couleurs.

#### IV

La science est une pensée en noir et blanc qui traite de la lumière du Cosmos et des couleurs du Monde. Noire par sa posture ou son inhérence au réel, blanche par sa représentation du réel. Pen-

sée où le blanc n'est plus le contraire du noir, mais son reflet positivement décoloré.

La science est le mode de pensée où le noir détermine en dernière instance le blanc.

Le noir univers transforme les couleurs sans les mélanger. Il simplifie la couleur en vue de produire la blancheur de la connaissance dans son essence de reflet non-pictural.

Notre uchromie: apprendre à penser à partir de Noir comme ce qui détermine en dernière instance les couleurs plutôt que comme ce qui les limite.

La technologie philosophique a été prélevée mimétiquement sur le Monde, pour le réfléchir et le reproduire. Elle est inadéquate pour penser l'Univers.

Nous postulons encore que la réalité

nous est donnée par le paradigme du Monde. Nous commettons l'inhumaine amphibologie qui confond le Monde et l'Univers. Nous croyons que la réalité est horizon et lumière, ouverture et flash, alors qu'elle est plutôt la posture d'un non-rapport opaque (à) la lumière. Au moment d'explorer la dimension uni-verselle du cosmique, nous restons prisonniers de la différence cosmo-logique. Nos philosophes sont des enfants qui ont peur du Noir.

La philosophie est une pensée par «boîte noire» généralisée, la tentative d'emboîter le noir dans la lumière et de le repousser au fond des cavernes, mais la généralisation cosmo-logique du noir ne le sauve pas, au contraire, de son statut d'attribut. Noir seul est sujet et peut rendre manifeste l'emboîtement philosophique des concepts.

Ne pensez pas d'abord technologie: fusée et envoi de la fusée. Regardez plu-

tôt, comme au fond d'un oeil clos, dans l'opacité du savoir par lequel, faisant corps sans distance avec lui, la fusée franchit d'infinies distances. Pensez selon le savoir qui la dirige comme en rêve, plus lourd et plus transparent que la nuit illimitée où elle pénètre pourtant dans un tonnerre silencieux. Pensez d'abord science.

Cessez d'envoyer vos vaisseaux par l'étroit couloir cosmo-logique. Ou de les faire monter aux parois extrêmes du Monde. Laissez-les franchir la barre cosmique et entrer dans l'hyperespace de l'Univers. Cessez de les mettre en concurrence avec la lumière, car vos fusées aussi peuvent opérer la mutation plus-que-psychique, posturale, et passer de la lumière au noir univers qui n'est plus une couleur; de la couleur cosmique au noir postural et subjectif. Laissez vos fusées devenir sujet de l'Univers et présentes en chaque point du Lointain.

Simplifiez-vous les couleurs! Voyez noir,  
pensez blanc!

Voyez noir au lieu de croire «inconscient». Et pensez blanc au lieu de croire «conscient».

Voyez noir! Non que tous vos soleils  
soient tombées—ils sont déjà revenus,  
un peu plus pâles—, mais Noir est la  
«couleur» qui tombe éternellement de  
l'Univers sur votre Terre.

**FRANÇOIS  
LARUELLE  
ON  
THE BLACK  
UNIVERSE.  
IN  
THE HUMAN  
FOUNDATIONS  
OF COLOR**

**A-B 26**